

Inleiding

Ik heb het over miljoenen mensen aan wie doelbewust angst en minderwaardigheidsgevoelens zijn bijgebracht, aan wie geleerd is te sidderen en te knielen, in wie wanhoop en knechtschap zijn geplant.

— Aimé Césaire, *Discours sur le colonialisme*

De explosie komt niet nu. Het is te vroeg... of te laat.

Ik arriveer hier niet gewapend met de laatste waarheden.

Door mijn bewustzijn flitsen geen essentiële inzichten.

Wel meen ik, in alle sereniteit, dat het goed zou zijn als bepaalde dingen werden gezegd.

Die dingen ga ik zeggen, niet uitschreeuwen. Want al geruime tijd is het geschreeuw uit mijn leven geweken.

Het licht zo ver achter me...

Waarom ik dit boek schrijf? Niemand die me erom heeft gevraagd.

En al helemaal niet degenen tot wie het zich richt.

Dus? Dus is mijn kalme antwoord dat er hier op aarde te veel stommelingen rondlopen. En nu ik dat zo zeg, moet ik het natuurlijk ook bewijzen.

Op weg naar een nieuw humanisme...

Wederzijds begrip tussen de mensen...

Onze gekleurde broeders...

In u geloof ik, o gij Mens...

Het rassenvooroordeel...

Begrip en liefde...

Van alle kanten stormen er tientallen, honderden pagina's op me af, die proberen zich aan me op te leggen. Terwijl een enkele regel toch voldoende zou zijn. Eén antwoord en het zwarte probleem ontdoet zich van zijn ernst.

'Wat wil de mens?'

'Wat wil de zwarte mens?'

Al riskeer ik er de rancune van mijn gekleurde broeders mee, ik wil stellen dat de Zwarte geen mens is.

Er is een zone van niet-zijn, een extreem onvruchtbaar, dor gebied, een volledig kale helling waaruit een authentiek nieuw begin kan opkomen. Maar in de meeste gevallen is het de Zwarte niet vergund af te dalen in de werkelijke hel.

De mens is niet enkel een mogelijkheid tot herneming, tot negatie. Het bewustzijn moge een transcenderende activiteit zijn, we dienen ook te beseffen dat deze transcendentie doortrokken is van het thema liefde en begrip. De mens is een JA dat meevibreert met de kosmische harmonieën. Ontworteld, verspreid, verward, gedoemd te aanschouwen hoe de door hem uitgewerkte waarheden stuk voor stuk verbrokkelen, mag hij de antinomie die in hemzelf huist, niet langer projecteren op de wereld.

Zwarten zijn zwarte mensen, dat wil zeggen dat ze zich door een reeks van affectieve aberraties hebben geïnstalleerd in een universum waaruit ze weggehaald zullen moeten worden.

Dit is een gewichtige kwestie. Het gaat om niets meer of minder dan dat de gekleurde mens wordt bevrijd van zichzelf. Zoiets verloopt in een traag tempo, want er zijn twee kampen: het witte en het zwarte.

Met koppige volharding zullen we ons verdiepen in beide vormen van metafysica, en we zullen zien dat ze vaak gepaard gaan met ingrijpende splitsingen.

We zullen geen greintje medelijden hebben met de gouverneurs en missionarissen van weleer. Wie de negers adoreert, is voor ons even 'ziek' als wie hen verfoeit.

Andersom is de Zwarte die zijn ras witter wil maken, net zo beklagenswaardig als hij die haat jegens de Blanke predikt.

Absoluut gezien is de Zwarte niet sympathieker dan de Tsjech; waar het werkelijk op aankomt, is dat er ruim baan wordt gemaakt voor de mens.

Dit boek had drie jaar geleden moeten worden geschreven... Maar op dat moment woedde in mij de verzengende kracht van de waarheden te heftig. Inmiddels kunnen ze zonder koorts worden verwoord. Het zijn waarheden die de mensen niet in het

gezicht hoeven te worden gesmeten. Ze hoeven geen geestdrift te wekken. Geestdrift is iets om te wantrouwen.

Steeds als de geestdrift ergens oplaaide voorspelde ze vuur, hongersnood, armoë... En verachting voor de mens.

Geestdrift is bij uitstek het wapen van de machtelozen.

Van degenen die het ijzer verhitten om het meteen te smeden. We zouden de mens vanbinnen willen verhitten en dan weggaan. Met misschien als resultaat dat de Mens het vuur door middel van zelfverbranding gaande houdt.

De Mens los van zijn springplank, dat wil zeggen niet langer gehinderd door de weerstand van anderen, in zijn eigen lichaam op zoek naar zingeving.

Slechts een paar lezers zullen vermoeden hoe moeilijk het was dit boek te schrijven.

Nu twijfel en scepsis zich een stevige plaats in de wereld hebben veroverd en het volgens een club van luie denkers niet langer mogelijk is zin van onzin te onderscheiden, wordt het lastig afdalen naar een niveau waar de categorieën zin en onzin nog niet worden gehanteerd.

De Zwarte wil Blank zijn. De Blanke doet verbeten pogingen om de staat van mens te bereiken.

We zullen zien hoe in deze tekst een poging wordt ondernomen om de relatie Zwart-Blank beter te begrijpen.

De Blanke zit opgesloten in zijn blank-zijn.

De Zwarte in zijn zwart-zijn.

We zullen proberen te bepalen welke tendensen en motiveeringen er in dit tweevoudige narcisme vervat liggen.

Het leek misplaatst om al bij de aanvang van deze reflecties de latere conclusies te expliciteren.

Onze enige leidraad was dat we ernaar streefden een vicieuze cirkel te doorbreken.

Een feit is dat sommige Blanken zich superieur achten aan de Zwarte.

Een feit is ook dat sommige Zwarten de Blanke tot elke prijs willen bewijzen hoe rijk hun denken is, hoezeer hun geest eenzelfde kracht heeft.

Langs welke weg hieruit te komen?